

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

Бекітемін
Ғылыми кеңес төрағасы,
ректор, ҚР ҰҒА академигі
Ғазалиев А.М.

«___» _____ 20__ ж.

ОҚУ ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

**KZhKZhZh 5308 Көліктегі жүк және коммерциялық
жұмыстарды жақсарту**

KTU 5 Көлікте тасымалдауды ұйымдастыру

**6M090100 – «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен
тасымалдауды ұйымдастыру» мамандығының магистранттары үшін**

Жол – көлік факультеті

А.Н. Данияров атындағы «Өнеркәсіптік көлік кафедрасы

АЛҒЫ СӨЗ

Оқу жұмыс бағдарламасы әзірленді: аға оқытушы - т.ғ.д. Хайбуллин Р.Р.

А.Н. Данияров атындағы өнеркәсіптік көлік кафедрасының отырысында талқыланған.

№ _____ хаттама « ____ » _____ 20 ____ ж.

Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 20 ____ ж.

ЖКФ оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданған

№ _____ хаттама « ____ » _____ 20 ____ ж.

Төраға _____ « ____ » _____ 20 ____ ж.

Пәннің еңбек сыйымдылығы

Семестр	Кредиттер саны	Сабақтардың түрі					МӨЖ сағаттар саны	Жалпы сағаттар саны	Бақылау түрі
		Қосылған сағаттар саны			ӨМӨЖ сағаттарының саны	Барлығы сағаттары саны			
		лекциялар	Практикалық сабақтар	Зертханалық сабақтар					
3	3	30	15	-	45	90	45	135	емтихан

Пәннің мақсаты

«Көліктегі жүк және коммерциялық жұмыстарды жақсарту» пәні тасымалдау үрдісіне қатысты келесі сұрақтарды қарастырады: бастапқы және соңғы операциялар – тиеу және түсіру; прогрессивті тасымалдау түрлерін ұйымдастыру – пакетті, контейнерлі және бағытты; вагондар мен контейнерлердің жүк көтерімділігін толық пайдалану, көліктің басқа түрлерімен қатынасы; жүк тасымалдау ережелері мен шарттарын ұйымдастыру; жүктің сақтығын қамтамасыз ету, тиеу-түсіру механизациясының жұмысын жақсарту мақсатын алға қояды.

Пәннің міндеттері

Пәннің міндеттері мынадай: жүк және комерциялық жұмыстарды басқару және ұйымдастыру негіздерін магистранттың оқуы, магистранттың жүк және коммерциялық жұмыстарды орындау және жүктерді тасымалдау технологиясын орындай білуі, жүк және комерциялық жұмыстарды математикалық және информатикалық әдістерде қолдана білуі керек

Берілген пәнді оқу нәтижесінде магистрант міндетті:

- жүк және коммерциялық жұмыстарды техникалық қолдана білу туралы;
- көліктік-логистикалық жүйеде тасымалдауды ұйымдастыру тәсілін жетілдіру туралы түсінікке ие болуға;
- коммерциялық істер жөніндегі мамандардың тасымалдауды ұйымдастыру және басқара білуге;
- көліктік құқықтық негіздері, тарифтер құру, көліктік экспедициялық қызмет көрсетудің жаңа әдістері, жүктерді аралас, халықаралық қатынастарда тасымалдай білуге.

Перереквизиттер

Берілген пәнді оқу үшін келесі пәндерді (бөлімдерді (тақырыптарды) көрсетумен) меңгеру қажет:

1. ОККZhZh 5304 «Өнеркәсіптік көлікте көлік жобаларын жетілдіру».

Постреквизиттер

«Көліктегі жүк және коммерциялық жұмыстарды жақсарту» пәнін оқу кезінде алынған білімдер келесі пәндерді «Пайдалану жұмысын басқару»,

«Темір жол стансалары мен тораптары», «Логистика негіздері», «Көлік қоймасының кешендері», меңгеру барысында қолданылады.

Пәннің тақырыптық жоспары

Бөлімнің (тақырыптың) атауы	Сабақтардың түрлері бойынша еңбек сыйымдылығы, с.				
	дәрістер	практикалық сабақ	зертханалық сабақ	МӨЖ	ОМӨЖ
1. Жүк және коммерциялық жұмыстарды басқару негіздері	3	2	-	-	2
2. Жүк және коммерциялық жұмыстардың техникалық құрылғылары мен топталуы	3	2	-	8	6
3. Жүк және коммерциялық операциялардың технологиялық орындалуы. Тасымалдау ақысын анықтау.	3	2	-	8	8
4. Кірме жолдардың жұмысын ұйымдастырудың жалпы түрлері	3	2	-	6	6
5. Жаппай тасымалданатын жүктердің технологиясы	3	2	-	4	4
6. Ерекше жағдайда тасымалданатын жүктер	3	1	-	4	4
7. Аралас қатынаста тасымалданатын жүктердің коммерциялық және жүк операцияларын басқару	3	1	-	4	4
8. Халықаралық қатынастағы жүк және коммерциялық операциялардың технологиясы	3	1	-	5	5
9. Тасымалдаудың жауапкершілігі	3	1	-	3	3
10. Темір жол көлігінде жүк және коммерциялық жұмыстарды жетілдіру жолдары	3	1	-	3	3
Барлығы:	30	15	-	45	45

Практикалық сабақтардың тізбесі

1. Жүктерді тасымалдауға байланысты алымдар үшін қосымша операциялар.
2. Көліктік-экспедициялық қызмет көрсету ережесі.
3. Қатынас түрлері және жүк тасымалдарының жіктелуі.
4. Нормативтік реттеуді ұйымдастыру және жүк тасымалдау.
5. жоспарлаудың ұйымдастыру негіздері және тасымалдауды маршруттау.
6. Жүк жұмысының шоғырлануы.
7. Көліктік-қоймалық кешендер, жүкті қалыптастыратын болады.
8. Тасымалданатын жүк көлемінің техникалық массасын өлшеу құралдары.
9. Кірме жолдар және оларды жіктеу.
10. Кейбір қауіпті жүктерді тасымалдауда негізгі талаптар.

Оқытушымен магистранттың өздік жұмысының тақырыптық жоспары

ОМӨЖ тақырыбының атауы	Сабақтың мақсаты	Сабақтың түрі	Тапсырманың мазмұны	Ұсынылатын әдебиет
Тақырыбы 1. Жүк стансасының тәуліктік жұмыс көлемін анықтау	Жүк стансасының тәуліктік жұмыс көлемін анықтау	Есепті шығару	Стансаның тәуліктік жұмыс көлемінің орындалуын білу	[2]
Тақырыбы 2. Тасымалдау арақашықтығы, тиеу орнындағы вагонға түсетін статистикалық және динамикалық күш	Тасымалданатын арақашықтықпен вагонға түсетін күшті анықтау	Есептеу	Тәулігіне стансада тиелген барлық жүктердің түрі мен тәулігіне стансада тиелген вагондар саны.	[3], [7]
Тақырыбы 3. Календарлық жоспар құру және тиеу орнындағы маршруттардың тиімділігін есептеу	Тасымалдау маршруттарымен стансадағы жүк жұмыстарын есептеу	Маршруттың календарлық жоспарын құрастыру	Стансаның жүк және коммерциялық жұмыстарды ұйымдастыруды жақсарту және кірме жолдарының техникалық құрылғыларына кететін ақшалай шығынын азайту	[2], [3], [7], [8], [9] [10]
Тақырыбы 4. Жүкті вагонан механикалық тиеп түсіруге кететін уақытын есептеу.	Берілген жүк көлемін өңдеуді қажет ететін ең аз тиеп түсіретін машиналар санын есептеу	Жүк көлемін анықтау және қажетті механизмдерін анықтау	Көліктің қызмет көрсетудегі төменгі сапасымен, жеткіліксіз жағдайын көрсетіп, жүк иесі мен жолаушылардың құқығы мен көрсететін көлік қызметтерінің болмауын көрсетеді.	[2], [3], [7]
Тақырыбы 5. Жүктердің габариттік емес мөлшерін есептеу	Габариттік емес мөлшерін анықтау	Жылжымалы құрамдарға тиелетін жүктердің габариттік емес мөлшері туралы дөңгелек үстел өткізу	Жылжымалы құрамдар мен құрылғыларға жақындау габаритін оқыту	[2], [3], [7], [10]
Тақырыбы 6. Қажетті контейнер мен автомобиль	Қажетті контейнерлер паркімен жүк	Қажетті контейнерлік парктер	Қажетті контейнерлер паркімен	[4], [5], [6]

парктерін есептеу.	тасымалдайтын автомобильдер санын анықтау	туралы пікр талас өткізу	автомобильдер санын есептеу	
Тақырыбы 7. Вагондардың бос тұруын есептеу. Вагондарды қолданғаны туралы және әр түрлі өтем ақыларды төлеуді есептеу	Вагондардың бос тұру уақыты мен қолдану ақысын есептеу	Вагондарды қолданғанды ағы өтем ақылары мен айыппұлдарын табу	Вагондарды қолдану ақысы мен бос тұру ақысын анықтау	[3], [7]
Тақырыбы 8. Аз пайдаланатын жолдарды жабу мен кірме жолдарды темір жолдарға берудің тиімділігін есептеу	Қабылдап жөнелту жолдарының пайдалы ұзындығын есептеу	Кірме жолдарда вагондардың тұру уақытын есептеу	Жүк стансалары мен оларға қосылатын кірме жолдардың жұмысын ұйымдастыру	[2], [3], [7]
Тақырыбы 9. Коммерциялық тексеру бекетінің жұмыс технологиясымен таныстыру.	Коммерциялық тексеру бекетінің негізгі жұмыстары	Коммерциялық тексеру бекетінің құжаттары мен танысу	Тасымалдау құжаттарын дайындау, жүкті қабылдау, өлшеу, беру	[8], [9], [10]
Тақырыбы 10. Жүк фронттарының өңдеу қабілетінің тиімді параметрлерін есептеу	Келесі стансаға беретін пойыздардың вагондарын таңдап құрастыру және жүк операцияларын орындау үшін жүк фронттарына беру	Жүк жұмысының көлемін анықтап және жылжымалы құрамды таңдау	Жүк вагондарының парк құрылымын анықтау. Олар топталған жүктер немесе әр түрлі жүктерді тасымалдауға арналған әр түрлі вагондардан тұрады.	[9], [10], [11]
Тақырыбы 11. Ашық жылжымалы құрамда тасымалданатын жүктерді бекітуді есептеу	Жүктің сипатына қарай жылжымалы құрам түрін таңдап алу және жүкті тасымалдау тәртібімен келісу	Жылжымалы құрамның габаритін есептеу	Ашық жылжымалы құрамда жүктерді бекіту тәртібін оқыту	[4], [5], [7]
Тақырыбы 12. Стансаның санын азайту арқылы жүк жұмыстарын топтастыру тиімділігін анықтау	Станса мен кірме жолдарының өзара байланысын ғылыми дәйектемелерімен тарату	Тораптағы жүк жұмыстарын тарату, жаппай қолдану қоймасындағы жүк жұмысын	Стансадағы жүк жұмысын топтастырудың тиімділігін көрсету	[12], [13], [14]

		орынды ауыстыруды қарастыру		
Тақырыбы 13. Вагонның статистикалық күшінің өсуінің тиімділігін анықтау	Вагонға түсетін техникалық күштің мөлшерін анықтау	Вагонның орташа статистикалық күшін анықтау	Жүк вагондары белгілі пайдалану талаптарын қанағаттандыруы қажет, тиімді қолдануды қамтамасыз ету, жүкті сақтау және көлік шығын аз пайдалану	[7], [8], [9]
Тақырыбы 14. Тарифтік, жоспарлық, жүк номенклатураларын есептеуді оқыту	Тариф пен жүк номенклатураларын анықтау	Тасымалданатын жүктің арақашықтығын есептеу және жүк номенклатураларын анықтау	Берілгендерді базаға енгізу арқылы өзгеретін хабарламаларды және нормативтік анықтамаларды жинауды қажет ететін технологиялық есептер мен ақпараттық анықтамаларды шешуге АЖБ қолданады	[4], [5], [6]
Тақырыбы 15. Қауіпті жүктерді тасымалдау тәртібін оқыту.	Қауіпті жүктерді атап шық.	Қауіпті жүктерді тасымалдау үшін үшін жылжымалы құрамды таңдап алу.	Қауіпті жүктерді тасымалдайтын арнайы жылжымалы құрам.	[9], [10], [11]
Тақырыбы 16. Темір жол көлігі туралы заңдармен танысу	Магистранттарды темір жол көлігінің заңдарымен таныстыру	Темір жол көлігі туралы пікір сарап өткізу	Темір жол көлігінің заңдарын оқыту	[1], [5], [6]

МӨЖ арналған бақылау жұмыстарының тақырыбы

1. Жүк стансасында көліктік қойма кешендерінде тиіп түсіру жұмыстарының орындалу технологиясы (өнеркәсіп орындарында).
2. Жүк стансасында көліктік қойма кешендерінде дара жүктерді жекелеп жіберу және вагондап жөнелтуге беру және қабылдаудың жұмыс технологиясы. Автоматты жұмыс орнындағы жүк қабылдап жөнелтушінің жұмысы.
3. Жүк және вагон таразыларында өлшеу құрылғылары. Олардың қажетті саны мен өткізу қабілетін есептеу.

4. Таксировка, жүк кеңсесінде құжаттарды дайындау және жеткізу уақытын есептеу.
5. Әр түрлі көлемдегі жүктерді вагондарға тиеу моделінің тиімді сызбасын таңдап алу.
6. Жүк кеңсесінің жұмысын автоматты жүйеде басқаруды үйрену.
7. Автоматтандырылған басқару жүйесі жүк станциясы (АБЖ ГС)
8. Ақпараттық технологиялар СФТО
9. Кірме жолдар және олардың жіктелуі

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны	Ұсынатын әдебиеттер	Орындалу уақыты	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі	Баллдары
МӨЖ бақылау тапсырмасын тексеру	Пән бойынша материалды меңгеруін тексеру	Дәріс конспектісі. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.	7 апта	Ағымдағы	7 апта	15
МӨЖ бақылау тапсырмасын тексеру	Пән бойынша материалды меңгеруін тексеру	Дәріс конспектісі. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.	14 апта	Ағымдағы	14 апта	15
Ауызша сұрақ	Пән бойынша материалды меңгеруін тексеру	Дәріс конспектісі. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.	4 біріккен сағаттар	Бақылау	7 және 14 апта	30
емтихан	Пән бойынша материалды меңгеруін тексеру	Дәріс конспектісі. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.	2 біріккен сағаттар	Қорытынды	Емтихан кезеңінде	40
Қорытынды						100

Негізгі әдебиеттер тізімі

1 Организация грузовой и коммерческой работы на железнодорожном транспорте. Дерibas А.Т., Повороженко В.В., Смехов А.А. Учебник для вузов, 4-е изд., перераб. и доп. М., Транспорт, 2006, 328 с.

2 Грузоведение, сохранность и крепление грузов / А.А. Смехов, А.Д. Малов, А.М. Островский и др.; Под ред. А.А. Смехова. – М.: Транспорт, 2010. - 239 с.

3 Тарифные руководства № 1, 4. М.: Транспорт, 2007.

4 Тарифы на экспортно-импортные грузовые железнодорожные перевозки. АО «НК «КТЖ». Астана, 2006.

5 Тарифная политика железной дороги Казахстана на перевозки грузов в международном сообщении на фрахтовый год. АО «НК «КТЖ». Астана.

6 Размещение и крепление грузов в вагонах. А.Д. Малов, О.И. Михайлов, Г.М. Штейнфер, Г.П. Ефимов. М., Транспорт, 2007.

7 Оптимизация процессов грузовой работы. Смехов А.А., Лазарев Х.М. М.,

Транспорт, 2009.

8 Перевозка грузов по железным дорогам: Справочник. Н.А. Гундобин. М.: Транспорт, 2010.

9 Правила перевозок грузов. Астана.

Қосымша әдебиеттер

10 Электронный учебник. Жандыбаев Б.Р. Караганда: КарГТУ, 2006 г.

11 Организация грузовых и пассажирских перевозок и коммерческой работы. Шрамов А.А., Шубко В.Г. М.: Транспорт -2007г.

12 Пакетирование и перевозка тарно-штучных грузов. Пашков А.К., Полярин Ю.М. М.: Транспорт, 2008